

30.01.2006 Pravidla pro projekci a provádění studen - Metodický pokyn ČAH č. 1/2006

Studna je vodní dílo, které slouží k jímání podzemní vody. Dnes nejrozšířenějším druhem studen jsou studny vrtané (trubní), se značným odstupem následují studny kopané (šachtové) a ostatní typy studen jsou dnes zcela okrajovou záležitostí. Existují dva typy projekční přípravy a provádění studen:

Tím prvním je kdysi klasický způsob, tzn. že studna se projektuje a vybuduje jako průzkumné geologické dílo v intencích geologického zákona (zákon č. 62/1988 Sb. o geologických pracích a Českém geologickém úřadu ve znění pozdějších předpisů). Po ověření vydatnosti tohoto díla a jakosti vody v něm, pokud je využití průzkumného objektu možné, se upraví na vodní dílo v intencích stavebního (zákon č. 50/1976 Sb. o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů), resp. vodního zákona (zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů). Pokud studna hloubená jako průzkumné dílo nemůže být využita jako vodní dílo, musí být ve smyslu geologických předpisů likvidována;

Tím druhým typem je přímá projekce a provádění studny jako vodního díla v intencích stavebního, resp. vodního zákona. Jedná-li se přitom o typ studen, jejichž provádění je činností prováděnou hornickým způsobem (vrtané studny nad 30 m a všechny kopané studny bez ohledu na hloubku), vstupují do fáze prováděcí projektové dokumentace a realizace báňské předpisy (Zákon č. 61/1988 Sb. o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě ve znění pozdějších předpisů).

S uvedeným přehledem souvisí i to, kdo může studny projektovat a provádět. Existují přitom dva možné způsoby řešení:

Jedná-li se o studny prováděné v první fázi jako průzkumná geologická díla, mohou je projektovat, provádět a vyhodnocovat pouze právnické a fyzické osoby s příslušným oprávněním. Práce řídí a za jejich výkon odpovídá osoba s osvědčením odborné způsobilosti v oboru hydrogeologie (viz § 3, odstavec 1 zákona č. 62/1988 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Mají-li realizační práce charakter činnosti prováděné hornickým způsobem, může prováděcí projektovou dokumentaci zpracovávat pouze osoba s oprávněním báňský projektant (viz § 2, odstavec 1 vyhlášky č. 298/2005 Sb.). V druhé fázi pak, má-li být průzkumné dílo využito jako studna, může tyto návazné práce pro účely územní rozhodnutí, stavebního povolení a povolení k nakládání s vodami projektovat pouze osoba s autorizací pro obor vodohospodářské stavby (viz výkladová komise MZe, č.j. 25714/02-6010 ze dne 4.3.2003) a provádět je může pouze fyzická nebo právnická osoba s příslušným živnostenským nebo jiným oprávněním pro daný typ staveb. Pouze uvedená první fáze budování studen je tedy činností, kdy se plně uplatňuje odbornost hydrogeologická. Zpráva o hydrogeologickém průzkumu by proto měla poskytnout všechny nezbytné podklady pro navazující činnost osoby s autorizací pro obor vodohospodářské stavby. Jedná se především o podklady o jakosti vody, o využitelné vydatnosti zdroje vody který má být využíván ve vazbě na uvažovaný odběr a o vlivu požadovaného nakládání s vodou na vodní a na vodu vázané ekosystémy;

Anebo jedná-li se o studny projektované a prováděné přímo jako vodní díla, může tyto stavby projektovat pouze osoba s autorizací pro obor vodohospodářské stavby a provádět je může pouze fyzická nebo právnická osoba s příslušným živnostenským nebo jiným oprávněním pro daný typ staveb. Hydrogeolog však přesto vstupuje do procesu projekční přípravy, a to ve fázi zpracování projektu pro stavební povolení, neboť nejpozději s vydáním stavebního povolení studny musí být vydáno povolení k nakládání s podzemní vodou. A k vydání tohoto povolení je zapotřebí, pokud vodoprávní úřad nerozhodne jinak, vyjádření osoby s odbornou způsobilostí v oboru hydrogeologie (zákon č. 62/1988 Sb. o geologických pracích a Českém geologickém úřadu ve znění pozdějších předpisů). Rozsah vyjádření není až na částečné zpřesnění ve vyhlášce č. 620/2004 Sb. nikde specifikován a je pouze na uvážení konkrétního hydrogeologa, do jaké hloubky vyjádření zpracuje. Minimální požadavek je popis vodního zdroje z hlediska jeho geometrie, kvantitativních

a kvalitativních vlastností, ocenění oběhu podzemní vody (mělký nebo hlubinný), stanovení v případě potřeby kóty minimální hladiny a možného ovlivnění okolních vodních nebo na vodu vázaných ekosystémů. Pokud hydrogeologovi tyto informace chybějí (což je obvyklé), měl by si je před vydáním vyjádření buď obstatat formou podrobného hydrogeologického průzkumu nebo vyjádření podmínit nutností doplňujícího hydrogeologického průzkumu realizovaného v průběhu stavby, který by verifikoval či modifikoval navržená technická řešení, navrženou velikost odběru vody, očekávaný vliv na okolní vodní a na vodu vázané ekosystémy, apod.

Hydrogeolog, pokud získá zakázku jejíž náplní je vybudování studny, by měl dodržovat tento postup:

Pokud je míra jeho neznalosti o geologii a hydrogeologii zájmového území významná, tzn. že údaje o vertikální hydrogeologické stratifikaci, o množství vody, o její jakosti, o vlivu potenciálního odběru vody na okolní vodní a na vodu vázané ekosystémy, apod. nemůže prognózovat bez rizika významnějších chyb a omylů, navrhne první způsob řešení stavby studny, tj. nejprve se provede podrobný hydrogeologický průzkum a teprve na základě zprávy o hydrogeologickém průzkumu zpracuje jiná osoba (osoba s autorizací pro obor vodohospodářské stavby) projekt studny pro územní řízení a stavební povolení, většinou jako stavební úpravu již vybudovaného vrtu průzkumného;

Pokud je míra jeho neznalosti o geologii a hydrogeologii zájmového území nevýznamná, tj. údaje o vertikální hydrogeologické stratifikaci, množství vody, o její jakosti, o vlivu potenciálního odběru vody na okolní vodní a na vodu vázané ekosystémy, apod. může prognózovat bez rizika významnějších chyb a omylů, je možný buď první způsob řešení stavby (ten je možný vždy a vychází z vyhlášky č. 432/2001 Sb. dle které se k žádosti o stavební povolení a povolení k nakládání s vodami přikládají m.j. výsledky hydrogeologického průzkumu a čerpacích zkoušek vydatnosti vodních zdrojů), nebo druhý způsob řešení stavby, tj. hydrogeolog zpracuje pouze vyjádření dle § 9, odstavec 1 zákona č. 254/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů a dále projekt studny pro územní řízení, stavební povolení a povolení k nakládání s vodami již řeší osoba s autorizací pro obor vodohospodářské stavby. Doporučuje se, aby při tomto druhém způsobu řešení byl součástí vyjádření kromě výše uvedené náplně i návrh umístění a konstrukce studny, neboť autorizovaní inženýři v oboru vodohospodářských staveb obvykle nemají k této činnosti optimální předpoklady. Dále se doporučuje, aby součástí vyjádření byla povinnost realizovat v rámci stavby doplňující hydrogeologický průzkum, zahrnující minimálně dokumentaci terénních prací, provedení hydrodynamických zkoušek verifikujících povolené množství podzemní vody a prognózovaný vliv na vodní a na vodu vázané ekosystémy, provedení laboratorních analýz, apod.

Pokud hydrogeolog získá zakázku pouze na zpracování vyjádření dle § 9, odstavec 1 zákona č. 254/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů (často skrytou pod požadavek vypracování hydrogeologického posudku), tzn. že existuje záměr studnu projektovat přímo jako vodní dílo, má opět dvě možnosti. Buď je míra jeho neznalosti významná, pak je nezbytné bez ohledu na záměr přímé projekce vodního díla nejprve realizovat etapu podrobného hydrogeologického průzkumu, nebo je míra jeho neznalosti nevýznamná, pak hydrogeolog zpracuje vyjádření v intencích výše uvedeného.

Je nezbytné aby osoby s odbornou způsobilostí v oboru hydrogeologie dobře znaly své zákonné možnosti. Nemohou projektovat studny, ale pouze průzkumná geologická díla, ve vztahu k nakládání s podzemní vodou nezpracovávají hydrogeologické posudky ale vyjádření. Je třeba dodržovat tuto terminologii a úředníci i zákazníci nám posléze budou rozumět. Jiná práva dle současné legislativy nemáme, ale i ta stávající jsou dostatečná, pokud je plně využijeme.

Pracovní skupina ČAH vedená RNDr. Svatoplukem Šedou